N.ro 6.
D. 7. Stycznia.
PIĄTEK.
ROK 1825.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA

Poiednanie Władysława i Witolda Jagiełłów 1459.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

N. PAN raczył najłaskawiej zaszczycić JP. *Jgnacego Turkuła*, Naczelnego Dyrektora Kancelarji Sekretarjatu Stanu Królest: Polski: Orderem S. *Stanisława* II Klassy.

Wczorajszy Mróz i cały Dzień pogodny, po tylu słotach, dozwoliły mieszkańcom stolicy oddychać czystem powietrzem. Wszystkie ulice były napełnione Ludem, *Menażerja* P. *Aken* i *Kosmorama* miały wiele Gości, a na wiejskiej Kawie tyle się znajdowało osób że miejsca zabrakło. Dziś zimna stopni 4.

JPan *Wolfram* da drugi Koncert na *Fletrowersie* w przyszłą *Środę*, żeby zaś tony nowo wydoskonalonego Jnstrumentu, sprawiły większy skutek, Koncert dany będzie wmniejszej sali, to iest w Domu *Towarzystwa Dobroczynności*.

Scena pożegnania Małżonków, w Dramie *Nienawiść Ludzi i żal*, wczoraj w Teatrze Narodow: iak zwykle rozczuliła wszystkich widzów, a po sztucę JPani *Ledóchowska* i JPan *Werowski* w przywołaniu i oklaskach otrzymali dowód zadowolnienia Publiczności.

Dwa nowe *Polskie Tańce* i *Mazurek*, skomponowane na wielką Orkiestrę przez *Józefa Damse* na pierwszą *Maskaradę*, ułożone na Pjanoforte, wyszły świeżo z pod prasy w składzie Muzycznym F. *Klukowskiego* pod N. 489 przy ulicy Miodowej. Cena złp: 1 gro: 15.

Podług *Taxy urzędowej* na miesiąc *Styczeń*, ma się przedawać w *Warszawie* funt dobrego Mięsa *Wołowego* po gro: 8. *Cielęciny* gr: 10. *Skopowiny* gr. 6. *Wieprzowiny* gr: 7. a na *Wolnicy* każdego gatunku mięsa o grosz taniej się przedaie.

W 26 Loterji Klas: w Kantorach *Petyskusa*, wygrano w ogóle złp: 301,050.

Artykuł nadesłany. — Przeczytawszy w Poniedziałkowym *Kurjerze* recenzją Anonsu wytłumaczonego dla JP. *van Aken* właściciela *Menażerji* okazywanej w *Warszawie*, mam za powinność usprawiedliwić tłumacza, któremu Recenzent wytyka w niegrzeczny sposób błędy, iakich w istocie bynajmniej nie popełnił. Porownywałem udzielony mi oryginał niemiecki z polską kopją i postrzegłem że dosłównie wytłumaczoną została. Okazując widzom nieznaiome zwierzęta, oddzielić potrzeba ścisłość naukową od sposobu iakim się Publiczność na podobnych widowiskach tłumaczyć zwykła. Ptak nazwany od Łathama *Casuarius novae Hollandiae* gdy się okaznie Publiczności znaiącej Strusia, stosowniej będzie nazwany Strusiem nowo-hollenderskim, iako do właściwego bardzo podobny, niżeli Kazuarem, od którego tak mocno się różni a obok którego iest umieszczony w menażerji. Tak też właśnie uczynił rozsądny autor afiszu niemieckiego i rozciągnął to prawo do imion innych zwierząt składaiących w systemacie rodzaj niemaiący pomiędzy kraiowemi zwierzę-

tami żadnego reprezentanta. Teraz więc, może sobie Dr: *Jarocki* wytłumaczyć na iakiej zasadzie autor afiszu nazywa Dydelfa Szczurem (*Beutelratze* Auct. germ), Wiwerę Kotem (*Zibeth Katze* Blumenbach), Aguti porównywa z Zaiącem i znaiomą nam Świnką morską, z którą u wielu Zoologów iedenże rodzaj *Cavia* stanowi. Mimo nieprzyzwoite i prawdziwie właściciela menażerji, krzywdzące wyrażenie Recenzenta, niewątpię ażeby indywiduum Wilka nie miało być wzięte ze Spicberga, gdzie się te zwierzęta, równie iak w Laponji, znajduia; niewiem przytem co zpowodowało Dra: *Jarockiego* że tego Wilka nazwał *swojskim*. U nas *swojski* znaczy *domowy*, a wszyscy wiedzą że Wilk nie iest zwierzęciem domowem. Co do Sępów niechciał na to zwrócić uwagi P. *Jarocki* że *Vultur leucocephalus* iest iednoco *percnopterus* (Le percnoptére d'Egypte Cuv.), a tego właściwą ojczyzną iest Egipt. Toż mógłbym powiedzieć o podobieństwie Kanguru z Dydelfem, które to zwierzęta wielu Zoologów do iednego rodzaiu załączaią. Owszem niebyłby naturalistą, ktoby analogji tym dwu gatunkom zaprzeczył, wiedząc o wspólnej im a ważnej w nauce przyrodzenia własności, iaką od wszystkich znaiomych nam zwierząt się odróżniaią. Naostatek Niedźwiedzia, którego autor niemiecki nazwał *Steinbaer*, zostawiam ieszcze głębszej rozwadze Recenzenta, mniemaiąc iż dostatecznie udowodniłem że lękliwość iego o wprowadzenie w błąd Publiczności była niewczesną i że tłumacz afiszu w niczem Pana Aken nieskrzywdził. Do tego, wśrzód ostrych wyroków, należało Recenzentowi pamiętać iż krytykuie afisz, a ten, pomimo cały nasz gniew, nigdy niebędzie wolnym od przesady, tak wygodnej do ściągnienia uwagi ciekawych, której iednak rozsądny, a ieszcze Zoolog, wierzyć niepowinien. W tłumaczeniu nieznajduię nic przeciwko polszczyznie coby można *niegodziwem*(!!) nazwać, owszem każdy przyzna że zrozumialszem iest dla Publiczności, niżeli niektóre nasze dzieła *Zoologiczne* których autorowie i tłumacze mnóstwem nowo ulanych wyrazów ojczystej mowie przynieść mogą uszczerbek.

Antoni Waga.

Nowy Kalendarzyk polityczny na rok 1825 wyszedł iuż z druku; prócz kalendarza zwyczajnego zawiera *Jenealogją* Familji panuiących w *Europie*, wyszczególnienie wszelkich *Władz Rządowych*, Członków Towarz: Uczonych i Dobroczynnych, obejmuie dokładny wypis przychodzących i odchodzących Poczt do *Warszawy*, tabellę wszelkich traktów pocztowych wkraiu, i do główniejszych miast i stolic w *Europie*, krótki opis historyczno statystyczny, Woiewodztwa *Mazowieckiego*. Cena w zwyczajnej oprawie Złp: 5. w lepszej z futeralikiem i złoconemi brzegami złp: 6 gr 20. na papierze welinowym w pięknej oprawie zł: 12. Dostać można w Expedycji Gazet na Poczcie, w Składzie *Czabana*, w Księgarniach A. *Brzeziny*, *Szteblera* i innych Warszawskich. Na Prowincji po wszystkich Pocztamtach.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

z Paryża.

Treść mowy *Króla Francuzkiego* mianej z Tronu przy zagaieniu obrad *Izb prawodawczych*. Naprzód Król wynurzył żal po zgonie Króla Brata swego *Ludwika XVIII*. „Straciliśmy Króla dobrego, mądrego, wielbionego od swego narodu, a szanowanego od wszystkich rządów zagranicznych, nigdy nieustanie sława iego panowania, wrócił *Francji* szczęście i spokojność. Spodziewam się że przy pomocy BOGA mieć będę odwagę i stałość potrzebne do wypełniania obowiązków Królewskich. Przyiacielskie stosunki obcych Mo-

narchów względem *Francji* trwaią ciągle. Niczego niezaniedbam uczynić co posłużyć może do utrzymania zgody i pokoiu, dla czego zezwoliłem aby *Woysko Francuzkie* ieszcze pozostało w *Hiszpanji*, a względem tego zawarta nowa umowa ułatwi wszelkie okoliczności. Stan skarbu iest taki że niebędą powiększone podatki" Mówił ieszcze o nastąpić maiącej *Koronacji* i tak zakończył „ Składam dzięki O p a t r z n o ś c i iż mnie przeznaczyła do ukończenia klęsk Ojczyzny, błagam BOGA aby ciągle opiekował się piękną *Francją*"—Odebrano listy w *Paryżu* z *Grecji* które powiększej części zapewniaią o nowem zwycięztwie *Greków* odniesionem nad *Ibrahimem Baszą*. — Król *Hiszpański* iuż przybył do *Madrytu* lecz ieszcze niewrócił do zupełnego zdrowia.—Ogłoszono we *Francji* wyrok *Królewski* urządzaiący *Teatra prowincjonalne*, dzielą się na stałe i podrużuiące, wszystkie zostawać będą pod opieką rządu. Dyrektorowie będą mianowani przez Ministra Spraw Wewnę: lecz nie na dłuższy czas iak na lat 3. Kobieta niemoże zarządzać Teatrem. Dyrektor który raz zbankrutuie, niemoże otrzymać nowego patentu. Aktorowie prowincjonalni okazuiący szczególniejszą zdatność, zostaną wezwani do Stolicy etc:—

z *Niemiec.*

Pod *Arenbergiem* w iednej wsi w roku zeszłym sprzedano za 2000 talarów Pończoch wełnianych, robionych przez Dzieci.—D, 15 Listopa: w *Halbersztad* widziano *Meteor* w kształcie kuli ognistej, a w tymże czasie śnieg gęsty padał, chmury zaś były czarne, ten *Meteor* nieco póżniej pękł z przerazliwym hukiem, zostawiwszy ślad ognistego ogona.—Pod *Dyseldorf* ieszcze *Ren* iest wezbrany na stop 16 i 10 cali, to iest więcej na 4 stop, niż było po opadnięciu.— Wiele okrętow należących do miasta *Hamburga* iest bardzo uszkodzonych przez nadzwyczajne burze, prawie każdy dom handlowy w miastach nadbrzeżnych morza *Baltyckiego*, doznał znacznej szkody przez postradanie lub uszkodzenie swych statków, długiego trzeba czasu aby te niezmierne szkody zostały wynadgrodzone. —w Prowincjach *Heskich* iak najspieszniej mnóstwo Ludzi pracuie nad naprawianiem tam, grobli, mostów i t: p: przez powodzie zupełnie zrujnowanych, Rząd pragnąc ulżyć biednym mieszkańcom, zmniejsza różne podatki, zaciągniętą oraz będzie pożyczka dla powszechnego zaradzenia nędzy.— O uszkodzeniu miasta *Kopenhagi* takie są wiadomości; dnia 17 z:m: był tęgi mróz, po którym w nocy nastąpiła nagle odwilż i zaczął padać deszcz ulewny, dnia 20 wieczorem powstał *Orkan*, zmniejszał się w dzień, lecz następnej nocy wzmocnił się z nadzwyczajną gwałtownością, trzęsły się okna, cegły spadały z kominów, nikt nieśmiał pokazać się na ulicy, dach miedziany na Kościele *Panny Marji* i dach ołowiany na innym Kościele, zostały zerwawane, spadły na ziemię, będąc iakby w trąbki zwinięte!! Prawie wszystkie drzewa będące na wałach są wywrócone. w Okolicy woda znacznie wezbrała, a nawet najwyższe mosty były przez nieiaki czas pod wodą. Bez wątpienia po wsiach okolicznych są niezmierne szkody, o októrych, dotąd niema zupełnej pewności. —Dnia Grudnia 24 z. r. pod *Kolonją* znowu powstał gwałowny wicher, przerąził on na nowo biednych mieszkańców tylu iuż nieszczęściami przestraszonych. — Deputowanych na Sejm *Bawarski*, będzie teraz 119. — Król *Pruski* wydał wyrok, zwołuiący Sejm prowincjonalny dla *Saxonji* należącej do Królestwa *Pruskiego*. — w *Berlinie* w zeszłym tygodniu w Teatrze Królewskim dano pierwszy raz O-

perę Rossyniego *Sroka Złodziej*, która wszędzie gdzie była daną, bardzo się podobała.(Ta Opera wkrótce daną będzie na Teatrze *Warszawskim*) — w *Niemczech* przez ustawiczne, deszcze, tak są drogi popsute, że *Poczta* niedochodzi regularnie, a *Dyliżanse* czasem o 2 dni później przybywaią niż zwykle. —

z Londynu.

Dnia 17 z.m. odbyła się wielka *Rada gabinetowa* w Ministerjum spraw zagranicznych, trwała przez 6 godzin. — w *Londynie* utworzyło się towarzystwo maiące zamiar rozszerzać tak zwany *Gaz loco motiv*, który ma być użyteczniejszym niż *machiny parowe*; wynalazcą tego *gazu* iest P. *Brown*, ma czynić doświadczenia z *Dyliżansem* który za pomocą nowego wynalazku w czasie iednej godziny uiedzie 10 mil *Angiel:* zawsze maiąc bieg iednakowy chociaż na drodze górzystej. Gdy się to upowszechni, cena od osoby iadącej *Dyliżansem* będzie o połowę tańszą. — Blisko *Londynu* w oberży niedawno znaleziono piękną Panienkę powieszoną na chustcę, Urząd miejscowy zaświadczył że po ścisłem badaniu okazało się iż sama sobie tym sposobem odjeła życie, a przyczyny tego samobójstwa żadnej niewyśledzono. — Słychać że znowu w *Jrlandji* odkryto spisek. — Doniesiono z *Mexyku* że tam powstała okropna *rewolucja* i wiele iuż krwi przelano; na te wieść papiery *Mexykańskie* w *Londynie* znacznie spadły. —

DONIESIENIA.

Urząd Municy: Miasta Stołecznego Warszawy Obwieszcza niniejszym, że od kilku tygodni Klacz gniada z Siodłem i tręzlą uiętą i zabezpieczoną została, wzywaiąc Właściciela do udowodnienia i odebrania iej najdalej w przeciągu dni 24. w przecinym albowiem razie Klacz ta przez Publicz: Licytacją sprzedaną zostanie, a pieniądze na skarb obrocone będą.— Wice Prezydent *Lubowidzki. M.Gaiewski.*

Do wynaięcia od Wielkiej Nocy 1825, *pierwsze piętro od frontu ulicy Senatorskiej pod Nr* 460 *składaiące się z* 11tu *Pokoiów Kuchni, Piwnic Góry, Stajni i Wozowni.* —

w Ciągnieniu 5tej Klassy 26 Loterji Klassycznej Prócz wielu znacznych wygranych padła w Kantorze naszym 3cia główna wygrana. Zło: 50,000 na Nr 5.423. Przytem rekomenduią się z Losami całemi i ćwiartkowemi do następnej 27mej Loterji, zapewniamy rychłą, punktualną i najrzetelnieiszą usługę. Osoby niemiejscowe życzące sobie Losów, raczą się zgłosić franco.— Bcia K l a r e n b e r g. w Częstochowie.

☞ Dama która zgubiła piękną Chustkę, może odebrać w Drukarni Kurjera.

Dom murowany z Stajnią, Wozownią, Piwnicą i obszernemi zabudowaniami, tudzież z Ogrodem fruktowym przy ulicy Leszno Nr 682 iest z wolnej ręki do sprzedania. Maiący chęć zgłosić się raczy do Drukarni Kurjera.

Pod Nr 2263 *na Nalewkach w domu Majznera Mydlarza w 2giej Bramie na przeciwko Kapelusznika Marxa, iest do sprzedania bardzo dobrze urządzona Bryndza w Baryłkach po* 20 *i* 20 *kilka funtów, kupuiący spyta się u Kamerdynera Jgnacego Napiorkowskiego w Bramie na prawej stronie* 1 *piętrze.*

Wdopełnieniu postanowienia Komis: Rządowej Wojny z d. 18 *mca Listopada r.b pod Nr* 2535 *i rozkazu JW. Jenerała Dywizji H a u k e Dowódzcy Artylerji i Jnżenjerji, odbędzie się sprzedaż starej niezdatnej pościeli i sprzętów koszarnych, i cyny; a to przez licytacją publi: i za gotową zapłatą w Magazynie Głównym Dyrekcji Jnżenjerji, w zabudowaniu dawniej zwanem Piekarnią Wojskową, obok Fabryki Sukiennej WJ. Pana Frenkla w d* 12 *mca Stycz.* 1825 *od godziny* 10 *rano w przytomności W. Kommissarza Woiennego i Kommenderowanych do tego osób; maiący chęć licytowania, powinni się zaopatrzyć w vadjum, które przed zaczęciem licytacji złożą w ręce W. Kommissarza Woiennego w ilości odpowiadaiącej czwartej części, ceny przedmiotu do licytacji wystawionego. Jnne warunki, przed rozpoczęciem licytacji, maiącemu chęć kupienia ogłoszone zostaną. — Za Dyrektora Dowódzcę Jnżenierji. Pułkownik S a ł a c k i.*

Teatr. Jutro Kom: *Pan Wilhelm* i Opera *Szczęśliwe oszukanie.*